

Andrzej Zieliński

Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 1978 r. (II CZ 120)

Palestra 22/9(249), 97-98

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

1.

G L O S A

**do postanowienia Sądu Najwyższego
z dnia 11 stycznia 1978 r.
(II CZ 120/77) ***

Teza głosowanego postanowienia brzmi, jak następuje:

Strona reprezentowana w procesie przez adwokata ponosi koszty w postaci nie tylko wynagrodzenia (według tzw. taryfy adwokackiej i wydatków jednego adwokata, np. na przejazdy), ale także ryczałtów pobieranych przez zespół adwokacki. Skoro wpłacenie tych ryczałtów jest warunkiem przyjęcia zlecenia przez zespół, należy je również zaliczyć do kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony i w razie wykazania ich w spisie kosztów — włączyć je do sumy kosztów procesu zasądzonej od przeciwnika przegrywającego sprawę.

W dotychczasowej judykaturze odczuwano się brak stanowiska Sądu Najwyższego w sprawie tzw. ryczałtów pobieranych przez zespoły adwokackie przy zawieraniu umowy zlecenia z klientem na prowadzenie sprawy. Powyższe orzeczenie wypełnia tę lukę.

W konkretnym wypadku powódka, reprezentowana przez adwokata, domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty zasądzonego od niej na rzecz WSS „SPOŁEM” 222.991,71 zł z odsetkami i kosztami procesu oraz zasądzenia na jej rzecz od tegoż WSS „SPOŁEM” kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w kwocie

Tak więc do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się, poza wynagrodzeniem i wydatkami jednego adwokata, także wykazane w spisie kosztów sumy ryczałtów, które strona wpłaciła w zespół adwokackim zgodnie z regulaminem w sprawie rozliczania i rachunkowości w zespołach adwokackich, uchwalonym przez Naczelną Radę Adwokacką w dniu 15 października 1972 r. i zatwierdzonym przez Ministra Sprawiedliwości decyzją z dnia 17 listopada 1972 r.

3.250 zł. Na rozprawie bowiem poprzedzającej wydanie wyroku pełnomocnik powódki złożył spis kosztów, w którym wymienił opłatę za czynności Zespołu Adwokackiego w X w kwocie 3 000 zł oraz ryczałty na rzecz tegoż Zespołu w łącznej kwocie 250 zł.

Sąd Wojewódzki w Szczecinie, uwzględniając powództwo w całości, zasądził od pozwanej Spółdzielni na rzecz powódki jedynie kwotę 3.000 zł, powołując się w uzasadnieniu na treść art. 98 k.p.c.

Pełnomocnik powódki wniósł zażalenie, w którym domagał się zmiany orzeczenia o kosztach przez zasądzenie na rzecz powódki tytułem kosztów zastępstwa procesowego całej wykaza-

* Postanowienie dotychczas nie opublikowane w urzędowym zbiorze orzecznictwa Sądu Najwyższego.

nej w spisie kosztów kwoty 3.250 zł

Sąd Najwyższy ocenił zażalenie jako uzasadnione i wydał orzeczenie jak na wstępie.

Stanowisko Sądu Najwyższego jest trafne co do zasady. Słusznie podkreśla się w uzasadnieniu głosowanego orzeczenia, że podstawę do pobierania ryczałtów przez zespoły adwokackie stanowią postanowienia regulaminu w sprawie rozliczania i rachunkowości w zespołach adwokackich, uchwalonego przez Naczelną Radę Adwokacką w dniu 15 października 1972 r. i zatwierdzonego przez Ministra Sprawiedliwości decyzją z dnia 17 listopada 1972 r., przy czym NRA regulamin ten uchwaliła na podstawie art. 55 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 1963 r. o ustroju adwokatury (Dz. U. Nr 57, poz. 309) oraz § 41 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1963 r. w sprawie zespołów adwokackich (Dz. U. z 1964 r. Nr 1, poz. 4).

Wliczając ryczałty pobierane przez zespoły adwokackie do kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, Sąd Najwyższy wykazał właściwą dla prawa socjalistycznego tendencję do oformalizowania postępowania. Bo choć z przepisu art. 98 § 3 k.p.c. wynika, że oprócz wynagrodzenia i wydatków jednego adwokata, określonych obowiązującymi przepisami, żadne inne świadczenia na jego rzecz nie wchodzi w rachubę,¹ to jednak należy tu wziąć pod uwagę, że strona powinna ponieść koszt wymienionych ryczałtów, jeżeli chce korzystać z pomocy adwokata w procesie zlecając swą sprawę Zespołowi Adwokackiemu. Nie może także budzić wątpliwości pogląd, że strona wygry-

wająca sprawę ma prawo do zwrotu wszystkich wydatków niezbędnych do celowego prowadzenia procesu, a zatem również i poniesionych kosztów ryczałtów.

Trzeba przy okazji podkreślić w tym miejscu, że dokonanie prawidłowej wykładni przepisu prawnego wymaga wzięcia pod uwagę — oprócz treści analizowanej normy prawnej — także społeczno-politycznych przesłanek oraz celu i zadania, jakie przepis ma do spełnienia. Wykładni zatem prawa należy dokonywać biorąc pod uwagę jego ocenę społeczną.²

Skoro więc intencją ustawodawcy jest zwrócenie wygrywającemu sprawę wszystkich kosztów niezbędnych, jakie poniósł, to należy nimi objąć również koszty ryczałtów.³

Mimo jednak uznania omawianego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego za najzupełniej trafne, nadal wątpliwości w omawianym zakresie może budzić wykładnia logiczno-językowa przepisu art. 98 § 3 k.p.c., albowiem w tym aspekcie rzeczony ryczałty trudno zaliczyć do wynagrodzenia bądź wydatków jednego adwokata. Z tego względu — *de lege ferenda* — warto by powrócić do redakcji art. 98 § 1 d.k.p.c., który do niezbędnych kosztów procesu zaliczał należności i wydatki jednego adwokata. W przyszłości bowiem, wobec postępu techniki, należy się liczyć również z innymi jeszcze należnościami, które na tle dzisiejszej redakcji przepisu art. 98 § 3 k.p.c. też będą mogły budzić podobne — jak ryczałty — wątpliwości.⁴ A rzecz przecież w tym, żeby przepis możliwie bez niedomówień uwzględniał słuszne społecznie interesy stron w procesie.

adw. Andrzej Zieliński

¹ M. Piekarski i M. Wilewski: Z problematyki kosztów procesu cywilnego, „Palestra” nr 1/1967, s. 35.

² H. Ciepła: Głosa do wyroku SN z dnia 9 lutego 1976 r. II CR 766/75, OSPiKA 1/1978, poz. 2.

³ A. Zieliński: Spis kosztów i jego wiążący charakter dla sądu procesowego, „Palestra” nr 8—9/1977.

⁴ A. Zieliński: op. cit., s. 19.